

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/354 din 10.01.2024

La nr.36/01-06/1202 din 27.12.2023

**Agenția Geodezie, Cartografie și
Cadastru**

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la denumiri geografice (număr unic 1001/ARFC/2023).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director adjunct

Digitally signed by Savca Alexandru
Date: 2024.01.10 15:11:58 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru SAVCA

REPUBLICA MOLDOVA	
AGENȚIA GEODEZIE, CARTOGRAFIE ȘI CADASTRU	
Intrare nr.	40.
"10" ianuarie	2024

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9374 din 10.01.2024

la proiectul de lege cu privire la denumiri geografice (număr unic 1001/ARFC/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost publicat în vederea consultării publice pe pagina web oficială a Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru, precum și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, asigurând astfel accesul părților interesate la proiect pentru a putea prezenta/expedia recomandări cu privire la acesta.

Totodată, autorul a informat publicul cu privire la inițierea elaborării acestui proiect de decizie. Prin urmare, se observă respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței de elaborare a deciziilor, conform prevederilor art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile web indicate supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența în procesul decizional a fost asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop „[...]eficientizarea politicilor în domeniul denumirilor geografice, lărgirea spectrului de acoperire cu normă juridică a sectorului datelor spațiale, ajustarea normelor juridice ce contribuie la completarea cu seturi de date infrastructura națională de date spațiale sau completarea unor norme juridice pentru a spori eficacitatea implementării domeniului dat.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune aprobarea modului de atribuire a denumirilor geografice și de redenumire a obiectelor geografice amplasate în limitele administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova și anume identificarea, standardizarea, înregistrarea, utilizarea, protejarea (salvgardarea) și controlul acestora. În acest sens, proiectul conține opt capitole care stabilesc scopul, obiectul, principiile și domeniul de aplicare, competențele administrative și de reglementare, cerințe pentru denumiri geografice, identificarea și standardizarea acestor denumiri, înregistrarea, utilizarea și protejarea (salvgardarea), finanțarea lucrărilor în domeniu.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Pornind de la argumentele prezentate de autor în nota informativă, proiectul are ca scop promovarea interesului public în ceea ce privește eficientizarea politicilor în domeniul denumirilor geografice, extinderea acoperirii juridice a sectorului datelor spațiale, ajustarea normelor juridice care contribuie la completarea infrastructurii naționale de date spațiale cu seturi de date și completarea unor norme juridice pentru a spori eficacitatea implementării în domeniul dat.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Prin argumentele prezentate în nota informativă, autorul a demonstrat necesitatea elaborării proiectului, respectând în același timp cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „Ca urmare a implementării Legii cu privire la denumiri geografice urmează a fi completat Registrul denumirilor geografice. Pentru anul 2022, costurile de creare a Registrului denumirilor geografice au fost finanțate de către Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Norvegiei în cadrul proiectului de asistență tehnică „Hărți pentru dezvoltare durabilă”, implementat de către Agenția Relații Funciare și Cadastru în colaborare cu Autoritatea de Cartografie al Regatului Norvegiei - Statens kartverk (SK).

Pentru anul 2023-2025 costurile de mentenanță a Registrului denumirilor geografice sunt acoperite din cadrul bugetului de stat, în limitele alocațiilor aprobate și propunerilor de politici aprobate în CBTM.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...].”

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea Guvernului, autorității administrative centrale responsabile de domeniul denumirilor geografice, autorităților publice centrale și locale, precum și a Comisiei Naționale pentru denumiri geografice. Potrivit proiectului, competențele administrative și de reglementare ale autorităților respective sunt stabilite în capitolul II.

Totodată, conform Hotărârii Guvernului nr.458/2017 privind aprobarea responsabilităților entităților publice privind seturile de date spațiale, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru este desemnată drept autoritate publică centrală responsabilă de seturile de date spațiale „denumiri geografice”.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
Art.27 alin.(1) potrivit proiectului de lege Articolul 27. Soluționarea litigiilor (1) Subiectul de drept declarat vinovat de încălcarea prevederilor cadrului normativ în domeniul denumirilor geografice, <u>poartă răspundere în conformitate cu legislația.</u>	
Obiecții: Normele analizate reglementează ambiguu responsabilitatea pe care trebuie să o poarte responsabilii pentru nerespectarea prevederilor legii, nefiind clar în ce constă aceasta, presupune sau nu tragerea la răspundere și sancționarea acestora. Cu alte cuvinte, autorul omite să menționeze forma de răspundere: civilă, contravențională sau penală. În acest sens, norma precitată conține trimiteri defectuoase, fiind utilizată expresia de genul „în conformitate cu legislația”, fapt ce afectează coerența și predictibilitatea normei. Totodată, este dificil de stabilit prevederile concrete la care se face referire, din conținutul legii sau altor acte normative. Art.55 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative prevede că, „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ.” Lipsa reglementărilor clare privind forma de răspundere transformă prevederile instituite de proiect într-o formalitate, adică acestea nu vor produce efecte juridice. Substituirea textului „în conformitate cu legislația” prin stabilirea expresă a formei de răspundere (contravențională sau penală ori civilă).	
Recomandări: Substituirea textului „în conformitate cu legislația” prin stabilirea expresă a formei de răspundere (contravențională sau penală ori civilă).	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none">● Norme de trimitere defectuoase● Lipsa responsabilității clare pentru încălcări● Lipsa sancțiunilor clare	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none">● Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul de lege a fost elaborat de către Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC) în colaborare cu Autoritatea de Cartografie al Regatului Norvegiei - Statens kartverk (SK) în cadrul proiectului „Hărți pentru dezvoltare durabilă”, suport tehnic acordat de către Ministerul Afacerilor Externe a Regatului Norvegiei.

Pornind de la argumentele prezentate de autor în nota informativă, proiectul are ca scop promovarea interesului public în ceea ce privește eficientizarea politicilor în domeniul denumirilor geografice, extinderea acoperirii juridice a sectorului datelor spațiale, ajustarea normelor juridice care contribuie la completarea infrastructurii naționale de date spațiale cu seturi de date și completarea unor norme juridice pentru a spori eficacitatea implementării în domeniul dat.

Prin proiect se propune aprobarea modului de atribuire a denumirilor geografice și de redenumire a obiectelor geografice amplasate în limitele administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova și anume identificarea, standardizarea, înregistrarea, utilizarea, protejarea (salvgardarea) și controlul acestora.

Însă, normele analizate reglementează ambiguu responsabilitatea pe care trebuie să o poarte reponsabilii pentru nerespectarea prevederilor legii, nefiind clar în ce constă aceasta, presupune sau nu tragerea la răspundere și sancționarea acestora. Cu alte cuvinte, autorul omite să menționeze forma de răspundere: civilă, contravențională sau penală.

Prin urmare, se recomandă revizuirea proiectului de decizie prin prisma obiecțiilor și ecomandărilor prezentate în raportul de expertiză anticorupție.

10.01.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.01.10 13:29:37 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

